

CÍLE A NOSITELÉ HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY STÁTU

Hierarchie cílů HP

Zdroj: Kliková, Kotlán, 2013.

Maximalizace společenského blahobytu

➔ základní vrcholový cíl, ke kterému směřuje úsilí o zdokonalování fungování hospodářsko-politického systému ve společnosti

- problém vymezení společenského blahobytu
- problém kvantifikace společenského blahobytu

Základní společenské cíle

- svoboda – totální x individuální x formální svoboda
- spravedlnost – formální x materiální spravedlnost
- jistota
- pokrok
- nezávislost
- demokracie
- racionalita

Ekonomické cíle HP

- **Hlavní tradiční cíl HP:** zajištění podmínek pro stabilní a progresivní vývoj ekonomiky.
- Ekonomické cíle mají *vztah se společenskými cíli*: dobře fungující ekonomiky je základní předpoklad k dosažení celospolečenských cílů.
- Hlavní cíl lze zúžit na **4 ekonomické cíle**:
  - vyvážený a stabilní ekonomický růst
  - nízká míra nezaměstnanosti
  - nízká a stabilní inflace
  - vnější rovnováha.

Velikost produkce a ekonomický růst

- standardní makroekonomické agregáty měření výstupu
  - hrubý domácí produkt
  - hrubý národní produkt
  - nominální x reálný HDP
- systém národních účtů
- alternativní ukazatele měření produkce
- ekonomický růst
- mezinárodní srovnání výkonnosti ekonomik
  - převod pomocí oficiálního směnného kurzu
  - převod pomocí parity kupní síly

Nezaměstnanost

- stav, kdy část pracovního potenciálu není v rámci národního hospodářství uplatněna nebo dobrovolně o toto uplatnění neusiluje
- typy nezaměstnanosti podle příčiny vzniku
- míra nezaměstnanosti
- podíl nezaměstnaných osob
- přirozená míra nezaměstnanosti – koncept NAIRU

Nezaměstnanost

- stav, kdy část pracovního potenciálu není v rámci národního hospodářství uplatněna nebo dobrovolně o toto uplatnění neusiluje
- typy nezaměstnanosti podle příčiny vzniku
- míra nezaměstnanosti
- podíl nezaměstnaných osob
- přirozená míra nezaměstnanosti – koncept NAIRU

➤ *VÝVOJ V ČR ?*

Inflace

- růst cenové hladiny
- typy inflace podle velikosti
- typy inflace podle příčiny
- měření inflace
  - CPI
  - IPD

➤ *VÝVOJ V ČR ?*

Ve 20. století byla hyperinflace nebo velmi vysoká inflace zaznamenána několikrát:

- 1922 Německo 5 000 %
- 1985 Bolívie více než 10 000 %
- 1989 Argentina 3 100 %
- 1990 Peru 7 500 %
- 1993 Brazílie 2 100 %
- 1993 Ukrajina 5 000 %

Vnější cíle HP

- vyrovnaná platební bilance či její dílčí části
- zajištění stabilního a optimálního devizového kurzu
- zajištění optimální úrovně zadlužení, přímých investic apod.

Vztahy mezi cíli HP

Horizontální:

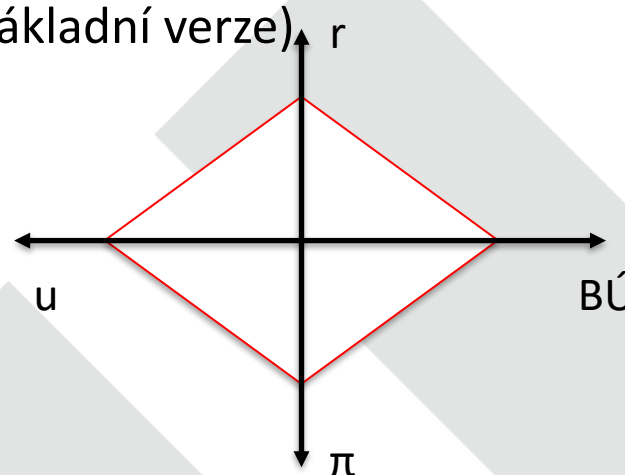
- negace či konfliktnost
- neutralita či nezávislost
- komplementarita
- totožnost

Vertikální (stanovení priorit při rozhodování o hospodářské politice státu):

- nadřizené
- podřizené

Nástroje hodnocení HP: magický čtyřúhelník (1/2)

- magický čtyřúhelník hospodářsko-politických cílů (základní verze)
  - meziroční tempo růstu reálného produktu (%)
  - průměrná roční míra nezaměstnanosti (%)
  - průměrná roční míra inflace (%)
  - podíl salda BÚ PB na nominálním produktu (%)
- magický čtyřúhelník hospodářsko-politických cílů (optimální verze dle OECD)
  - meziroční tempo růstu reálného produktu (3 %)
  - průměrná roční míra nezaměstnanosti (5 %)
  - průměrná roční míra inflace (2 %)
  - podíl salda BÚ PB na nominálním produktu (0 %)

Nástroje hodnocení HP: magický čtyřúhelník (2/2)

- magický čtyřúhelník hospodářsko-politických cílů (rozšířená verze)
  - odchylka skutečného tempa růstu reálného produktu od potenciálního tempa růstu produktu
  - odchylka skutečné míry nezaměstnanosti od přirozené míry nezaměstnanosti
  - odchylka skutečné míry inflace od míry inflace, která je považována za optimální
  - odchylka skutečného podílu salda BÚ PB na nominálním produktu od jeho optimální úrovně

Nástroje hodnocení HP: Phillipsova křivka

- původní Phillipsova křivka do roku 1948
- původní Phillipsova křivka od roku 1948
- Phillipsova křivka v krátkém a dlouhém období

Nositelé HP

- zákonodárné instituce
- vládní instituce
- emisní banka jako nositel monetární politiky
- instituce vytvářející tržní prostředí a dohlížející na jeho kvalitu
- soudní instituce
- instituce protivážných sil či nositelé vlivu, kteří nepatří mezi formální organizace HP, ale přímo nebo nepřímo ji formují

Rozdělení nositelů HP

- nositelé hospodářsko-politického rozhodování (*decizní sféra*)
- nositelé hospodářsko-politického vlivu (*vlivová sféra*)

Členění procesu HP:

- proces formulování HP
- proces provádění HP
- proces kontroly

Členění z hlediska rozsahu HP:

- nadnárodní úroveň
- národní úroveň